

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

רבי אליעזר פרק תשיעי נדרים

א א מיי מילא מהלכות
נדרים הלכה ט סג
לארץ נכנס עושה י"ד סמן
כל עש"ה :

תוספות

האי דזילתא מכוון
והי אן [כאן] זילול
ומני דלפיר הי זילול
עד שתראי מום יפה.
לומר יפה מלא [א] שום
דבר יפה כמו וכפי דק
מלאס (אזיז לא) סגגא.
עגול: בדרובות. פירושו
עגולות: כפולות.
פירושו גדולות: בלום.
סמוס: שקופו. קל
דלמן נכסיות (דף מג):
זארו שקוט: עבה [א].
ונאה שהיא נפוח:
ושרייה. שהיא נה דבר
יפה ששמה הנון ויפה
לה: בוציני. אנטוס:
שרגי. נרות דמחרמין
טלוי: תבריהו אבבא.
כעס: עגול לה לשור
אומס על דלת הוא היתה
פניה של אמר לה שפוח
אומס על אמר נכא כן
טוטא: שני בנים. כנגד
שני שרגי:
הדרן עלך
רבי אליעזר
נערה המאורסה
אביה ובעלה מפירין
נדריה. שותפות ונערה
היא מנת י"ב שנים ויום
אחד עד י"ב שנים ויום
אחד ומשם ואילן הוא
תגרת. ולכן נקט נערה
למעטו תגרת ונערה
איה עור נשות אבי [א]:
אביה ובעלה מפירין
נדריה. ונערה מפרט
טוטא:

ליקוטי רש"י

עשות ש"ם בין
איש ואשתו. למוק
את האומס ואם עתה
היא יפה שום נעיה.
שמי שנכתב בקדושה
שמת מנגלה יתן י' אומס
וג' דרכים (ממדרג ה'
ומתא לא הלאת הלאה וגו'
[סנה] סגגא.
מנהליה נגמ' [א].
עגול לשא אחינה ראש
של נעלים סגגל עגול
[שבת לא]. בדרובות.
עגולות [מנהרין אות ק].
מהשמות הנזכר. צבה.
מחרמנו נפוח [מבדור ה'
כא]. אביה ובעלה.
ואינו מופר על שפוח
שניהם [מבדור טל].

הנהגות וצינונים

[א] תיבות "המאורס"
בספק נמחק. וכן תוס'
ל"ג לה (הגייש). וני
בעמור הקודם אות ק.
[ב] צ"ל רבא"י (באה"מ).
[ג] צ"ל כלומר מאוס
יפה (תגייש) [ד] צ"ל
צבה (באה"מ). [ה] כגו"ש נוסף אב"ל קטנה ארופה בגון נבעת נדרים תוך י"ב נדריה נדרים כדמסקין
פ' ויצא דופן כמו כן. [ו] אמנם בשמ"ק ובמאורי גרסי לה עיי"ש, וכ"נ מפי' הראישי: [ז] צ"ל שנשך (הגייש):
כפשוטו: אמר זה בשילי י' גריוא. כלומר נהנה: אייתי י' בוציני. אנטוסין מחרמין טלוי, ובמסות (דף פג): טלויא עגל מקרא: תרתיין שרגין. כי נרות שגס הם נקראים טלוי: תברוי יתהון על בבא. לוא לשגס על הדלת
נערה המאורסה. נה י"ב והיא שמי עשרה קרייה נערה על ששערה עליה ששה מדשים משהיפה ב' עשרות ואז קרייה תגרת [מפוטא לג]. וימי משך נערויה אביה ובעלה מפירין נדריה, וכן בימי קטנותה נערה
המנוחה לגלות אם ידעה לשם מי נדרה נערה נדר מן המורה כדליתא בעיקר וילא דופן [נה מ: ד] מופלא סמן לאיש דלורייתא:

שן תותבת. שפלה שינה והוסיפה שן אחר צלותו מקום ועומד כניעור: ועשה לה ר' ישמעאל שן. צלותו מקום של (ו) זה משלו והיינו שייפיה: בכינה. עליו: ימותו ב' בני אלמנה. כלומר ימות הפעל והתא היא אלמנה וחס"כ ימותו צניה: (ח) לא יזון שמוען ממקומו. שיעטוס חשילה. ולהכי לא רצה לטעוס כי היכי דלא לירגלי למידר שלא יהיו קלים נדרים: האי דזילתא. דרש"ג קמיכוון וכל כמה דלא יקא צנפיה ממש ליכא זילתא ואי לא לא הוה מותרת דלזיו על דעת כן אמרה כדי לזולו: א"ל מירק (ט) ד"ר"ג זילתא רבה היא. דלדס חסוז הוא: (י) מום יפה שביך. דמשוס שהיה זה כ"כ מומין קאמר לה אם יש צה שוס דבר יפה: שמא ראשה נאה. ולכן הדירה שמרחה לו: סגגא. דומה לאיני פשתן שראשיהן סגגלים עגולין: טרובות. רכות: בלום. סמוס: צוארה שקופו. שרשקס מונח בין כמיפוסיה: אמר דהן יפה אתם קורים אותה לבלובית שהיא מלובלת במומין. זה הסס יפה לה והיינו ודאי (כ) מוס יפה שזה ועל דעת כן הדירה שמודיעני אומו דבר יפה דשמה יפה לה ששמה לכולית ואיסי נמי מלובלת. ע"ל יפה אתם קורין אומה לכולית שהיא מלובלת במומין דכיון דאין צה דבר יפה להראות ודאי על דעת כן הדירה שזה יודע יודע צה דבר יפה ואין יכולה להראות והואיל ואין צה שוס דבר יפה נמלא שאין הנדר חל עליה: בשילי י' תרי מלפי. שמי רגלי צהמה וצילה ב' ערשים שלא היתה מכרת צלעות שלהם צא"י"ן לא היו טוענין קך. ואית דגרסי צשילי (ג) טלופחי כלומר מעט ערשים שכן אדם נוהג לומר ואיסי צברה דשמי ערשים קאמר לה וצשלה לו שמי ערשים בלגד ולא רחמה לשנות על דערי: ורתח עדה. למחר אמר אי אמיינא לה נמי תרי מעבדי לי (ה) כדליתא ולאמר לה צשילי לי גריוא מידה גדולה דסבר כי היכי דתערך עלה דמילתא ולא חשילי אלא כדי סעודה: תרי בוציני. לשון (ו) שני שרגי שני מנורות דמרייהו נקראו צוילי בלשון ארמי: התבריהו ע"ל רישא דבבא. נני על ראש הפתח. ומחמת כעס אמר לה ואיסי צברה דקאמר לה למימבר יתהון על רישא דבבא כן טוטא (ז) דהוה ימיז תמן:

שן תותבת. שפלה שינה והוסיפה שן אחר צלותו מקום ועומד כניעור: ועשה לה ר' ישמעאל שן. צלותו מקום של (ו) זה משלו והיינו שייפיה: בכינה. עליו: ימותו ב' בני אלמנה. כלומר ימות הפעל והתא היא אלמנה וחס"כ ימותו צניה: (ח) לא יזון שמוען ממקומו. שיעטוס חשילה. ולהכי לא רצה לטעוס כי היכי דלא לירגלי למידר שלא יהיו קלים נדרים: האי דזילתא. דרש"ג קמיכוון וכל כמה דלא יקא צנפיה ממש ליכא זילתא ואי לא לא הוה מותרת דלזיו על דעת כן אמרה כדי לזולו: א"ל מירק (ט) ד"ר"ג זילתא רבה היא. דלדס חסוז הוא: (י) מום יפה שביך. דמשוס שהיה זה כ"כ מומין קאמר לה אם יש צה שוס דבר יפה: שמא ראשה נאה. ולכן הדירה שמרחה לו: סגגא. דומה לאיני פשתן שראשיהן סגגלים עגולין: טרובות. רכות: בלום. סמוס: צוארה שקופו. שרשקס מונח בין כמיפוסיה: אמר דהן יפה אתם קורים אותה לבלובית שהיא מלובלת במומין. זה הסס יפה לה והיינו ודאי (כ) מוס יפה שזה ועל דעת כן הדירה שמודיעני אומו דבר יפה דשמה יפה לה ששמה לכולית ואיסי נמי מלובלת. ע"ל יפה אתם קורין אומה לכולית שהיא מלובלת במומין דכיון דאין צה דבר יפה להראות ודאי על דעת כן הדירה שזה יודע יודע צה דבר יפה ואין יכולה להראות והואיל ואין צה שוס דבר יפה נמלא שאין הנדר חל עליה: בשילי י' תרי מלפי. שמי רגלי צהמה וצילה ב' ערשים שלא היתה מכרת צלעות שלהם צא"י"ן לא היו טוענין קך. ואית דגרסי צשילי (ג) טלופחי כלומר מעט ערשים שכן אדם נוהג לומר ואיסי צברה דשמי ערשים קאמר לה וצשלה לו שמי ערשים בלגד ולא רחמה לשנות על דערי: ורתח עדה. למחר אמר אי אמיינא לה נמי תרי מעבדי לי (ה) כדליתא ולאמר לה צשילי לי גריוא מידה גדולה דסבר כי היכי דתערך עלה דמילתא ולא חשילי אלא כדי סעודה: תרי בוציני. לשון (ו) שני שרגי שני מנורות דמרייהו נקראו צוילי בלשון ארמי: התבריהו ע"ל רישא דבבא. נני על ראש הפתח. ומחמת כעס אמר לה ואיסי צברה דקאמר לה למימבר יתהון על רישא דבבא כן טוטא (ז) דהוה ימיז תמן:

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. אפילו נדרים שנדרה בעודה פניה דלרוס מיפר נקודמין צטומפומיה דלכ כדליתא צנמ' ונערה דנקט לפסוקי תגרת שאין לאציה רשות צה ואינו מיפר נדרים וחרוס נמי בלא שותפומיה דלכ לא מני מיפר אכל ה"ה נמי דנת י"א שנה שנדרה נדרים" דלכ וחרוס מפירין נדרים: הפך

תנא שן תותבת היתה לה ועשה לה רבי ישמעאל שן של זהב משלו כי שכיב רבי ישמעאל פתח עליה ההוא ספדנא הכי בנות ישראל על ר' ישמעאל בכינה המלבישכן וכו' ההוא דאמר לה לדביתהו קונם שאי את נהנית לי עד שתמעימי תבשייך לרבי יהודה ולר"ש ר' יהודה מעים אמר ק"ו ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים המאוררים בספק^(א) ואני על אחת כמה וכמה ר"ש לא מעים אמר ימותו כל בני אלמנה ואל יזון שמוען ממקומו^(ב) ועוד כי היכי דלא לתרגלי למינדר ההוא דאמר לדביתהו קונם שאי את נהנית לי עד שתתרוקי בו ברשב"ג אתה^(ג) ורקק אלבושיה א"ל רב אחא מדפתי לרבינא והא האי זילותא קא מיכוין א"ל מירק על^(ד) מני דרשב"ג זילתא רבתא היא ההוא דאמר לה לדביתהו קונם שאי את נהנית לי עד שתראי^(ה) מום יפה שביך לר' ישמעאל בר' יוסי אמר להם שמא ראשה נאה אמרו לו סגלגל^(ו) שמא שערה נאה דומה לאיני פשתן שמא עיניה נאות טרובות הן שמא אוניה נאות כפולות הן שמא חוטמה נאה בלום הוא שמא שפתותיה נאות עבות הן שמא צוארה נאה שקופו הוא שמא כריסה נאה צבה הוא שמא רגליה נאות רחבות כשל אוזא שמא נאה לכלוכית שמה אמר להן יפה קורין אותה לכלוכית שהיא מלובלת במומין ושרייה ההוא בר בבל דסליק לארעא דישראל נסיב איתתא אמר לה בשילי י' תרי מלפי בשילה ליה תרי מלפי רתח עלה למחר אמר לה בשילי לי גריוא בשילה ליה גריוא אמר לה זילי אייתי לי תרי בוציני אזלת ואייתי ליה תרי שרגי אמר לה זילי תברוי יתהון על רישא דבבא הוה יתיב בבא בן בוטא אבבא וקא דאין דינא אזלת ותברת יתהון על רישא אמר לה מה הדין דעברת אמרה ליה כך ציוני בעלי אמר את עשית רצון בעליך המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא:

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה הפך

(א) שנת קטו. סוכה גב: ממוס יל. מלין קמאל. (ב) לקמן עד: גימטו קט: ממוס לט. מו: קדושין ד. מו: (ג) במדרג יא. ה ולפניו שם הוא תרגום של קשוואים. (ד) שמות ל, ה. (ה) סו: (ו) נדה מה ע"כ.

הנהגות הב"ח

(א) גמי שמוען ממקומו כי היכי כלייל קמאל. ועוד נמחק: (ב) שם דוקאק אלבושיה ושרייה על רב אחא: (ג) שם שן ממוס לט: (ד) שם יפה שביך: (ה) שם סגלגל (שמה שעה נאה) חל"מ וי"ב פפי רש"י ל"ג ליה: (ו) שם מרי טלפחי רחמנא: (ז) רש"י ד"ה ועשה לה וכו' של זהב משלו והיינו: (ח) ד"ה ימותו וכו' ציה הס"ד ולח"מ מ"ה ואל יזון: (ט) ד"ה איל מירק לרשב"ג על מאניה זילתא רבתא היא דלדס: (י) ד"ה מאוס יפה: (יא) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (יב) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (יג) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (יד) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (טו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (טז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (יז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (יח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (יט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כא) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כב) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כג) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כד) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כה) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (כט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (ל) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לא) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לב) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לג) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לד) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לה) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לך) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לם) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לנ) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לו) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לז) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לח) ד"ה חמל לן וכו' והיינו ודאי מאוס יפה: (לט) ד"ה חמל לן וכו'

פרק תשיעי

דף ס"ד. אר"ל שירדו מנכסיהם. הא דלא פירש שנגזעו, נראה דדריש תיבת כל יתר הוא, וסגי לומר כי מתו האנשים, לכן דריש כל לשון כלכלה ולכלול, שגזעו עניים מלך הכלכלה שלהם, שאין להם יכולת לכלכל עצמם :

דף ס"ד. מ"ש לא אמרתון לדקיהו. קשא חיך טעו והתירו לדקיהו בלא רשות נ"ג, גם

לדקיהו כמה טעה בדבר זה לעשות החרה שלא ברשות. ונ"ל כי הרשות לריך דוקא בהיבא דהגשבע קבל הגאה מן המגביע, ולדקיהו לא קבל הגאה מן נ"ג, ורק קבל הגאה של כבוד, כי היה מכבוד ליכנס אליו שלא ברשות, ולכן נכנס פתאום, ורואה אוכל ארנבת חיה, ואם לא היה נשבע לו היה מצטל ממנו הכבוד הזה, שגם הוא לא היה נכנס אליו ברשות, ואיני חוששפן יאמר עליו שראהו אוכל ארנבת חיה, כי לא היה נאמן על דבר זה, כי יאמרו ודאי לא היה אוכל בפניך, ואיך ידעת דהם גם אנחנו לא ראינו זה, אמנם כיון שגשבע שלא יגלה אז הניח לו הכבוד הזה, שיוכל ליכנס שלא ברשות, ולדקיהו לא חשב הגאה זו של הכבוד הגאה, ולכן אמר לתכמים אני נשבעתי על דבר אחד לכ"ג, ולא קבלתי הגאה ממנו, ולכן רואה אני להחיר השבעה, והתירו לו, אך כ"ג האשים אותם, למה לא חקרתם היטב מלדקיהו מה היה הדבר הזה, שאם הייתם מרגישים כי הוא קבל הגאה ממני על זאת, שנשאר לו הכבוד ההוא שיוכל ליכנס בלא רשות, ואז לא הייתם מתירים לו :

ומ"ש ששמעו כרים מתחמם, רמז להם בזה בנח השר שלו, שהם זלזלו בגדרים ושבעות, דכתיב בזה למה יקח משכבך מתחתך, דעתה הוא רונה להרגם, שאי יהיה מושבם בקבר על העפר :

ברם נ"ל, למה הקפיד כ"ג הרשע על זיוול כבוד שהיה לו בדבר זה, בגילה עליו שהיה אוכל ארנבת חיה, אם בשביל שנראה בזה אכזריות, הנה הוא היה אוכל להדיא כל יום מבשר חירם מלך זור, אחר שהורידו, שחוקך מבשרו בעודו חי ומצבלו במלח ואוכלו, וי"ל דכל אכזריות שעושה בחוררת דין ומשפט לייסר הפושעים אין זלזול לו, כי אומר כך ראוי לחלק שכמותו, להטיל אימה גדולה על הפושעים באכזריות שעושה להם, אך בדבר זה שאין בו דין ומשפט, והוא עושה אכזריות לבצ"ח לאכול בשרם בעודם חיים, ואין לו הגאה מזה, ודאי הוא מודה על רוע לב שהוא רק רע ואכזר קשה :

דף ס"ו. שמא ראשה נאה, נראה לשון נקיה נקיט בשביל כבודה, כי הוא לריך לראות המוס, אך לא ראה לבדוק כל גופה בראייתו אלא ראה לברר ע"י שאלה חמלה בראיה מקום יש מוס, כדי שח"כ יראנו וידע אם מוס יפה שבה, ולכן שאל חמלה על ראשה, ולא ראה לומר שמא יש מוס בראשה, אלא פתח פיו בשבח ואמר שמא שעררה נאה, והיה שאל והולך על דרך זה בשאר איברים, כדי לידע איזה מוס יש בה, שהוא יפה לה, ואחר ששמע שמה לכלובית שהוא מוס היפה לה, אז הבין דעל זה נתכוון הבעל. ומ"ש שזה השם יפה לה, נ"ל הכונה דהיה פ"פ לבעל לומר לא שמתי דעתי להסתכל בה לראות מומין אלו, והיה מקחו מקח טעות, אם היה רונה לדון עמה על איכותן שלה, אך כיון ששמה לכלובית הגה השם הזה הוא יפה לגלות כנגד הבעל, אם היה בא לטעון על קדושתן שנתן לה, יען דאם לא ראה אותה ודאי הגידו לו שמה, וכיון ששמע שם מגונה זה ודאי ביין שנקראת בשם זה על לכלוך שיש בה, והיה לו לשאול

מה הולכין האלה שנקראת על שם, והיה מתברר אלו המומין, ולמה לא דרש ושאל על זאת, הוא דאפסיד אנפשיה, נמצא שם זה הוא יפה לה, כי על ידי שם זה היטה גולתה את הבעל, אם היה בא בעטונה אחר קדושתן כדי לבעול : **שם**, בנות ישראל על רבי ישמעאל בכנה. לאו משום האי מעשה בלבד קרו עליו המקרא, אלא כך היה דרכו לעשות ג"ח עם בנות ישראל בכל ימיו, ותלמודא האי מעשה לדוגמה, וכיון דהעולם יודעים דרכו לגמול חסד עם בנות ישראל, לכן הקרובים של אותה כללה הם מעממן הביאו אותה לביתו של ר"י וייסרה :

שם ע"ב, ר"ש לא טעים, אמר ימותו כל בני אלמנה. כוננו לומר אפילו אם זו תמות ברעב זממת חיסור הגאה שאסר עליה, אין אני טועם, אך לא ראה להוכיח בפיו שם מיהה על בת ישראל, לכן תלה הקללה בעכו"ם ואמר ימותו כל בני אלמנה, כי כן היה דרכם לקרות את העכו"ם שהם בני פלונית שהיא אלמנה מצעלה, דאל אחר אבהים ולא עבד פירון, כנו' צוה"ק ולכן היא אלמנה מצעלה, והעכו"ם הם צניה :

ברם הא קשיא, אמאי לא טעם וליה ליה האי קל וחומר דרבי יהודה, אשר גם רבי מאיר עבד ליה במעשה אחרת, שהוצא במדרש ברא פרשת לו, בראותו שגשבע שלא הכנס אשתו לביתו עד שחרוק בפנים שי הדרשן וכו', ונ"ל דר"ש לא היה אוכל תבשיל בשר חו' מציתו, דהוה חייש לאיסורא אולי לא מלחו היטב, או אולי שגו בכלים של חלב, ולא הרגישו, וכיוצא בדברים אלו וכל היבא דהושב משום איסורא, בטל אותו קל וחומר :

שם, ואל יזון שמעון ממקומו. נקיט האי לישנא מפני שאינו אוכל בצהמ"ד, ולריך לקום ללאת לחו כדי לאכול. ועוד נ"ל בס"ד, דרך דרש, בהקדים מ"ו הרשב"א ז"ל בהשבעה, ופסקה מן ז"ל צו"ד סו' רכ"ו בעיף מ', אז שהשביע את בנו שלא יוכל להלוות אלו ברשות שמעון ולו, דמותר להלוות ברשות אחד מהם דוקא משום דקי"ל כרבי נתן, וא"ו ליחלק, ולא קי"ל כרבי יאשיהו דס"ל וא"ו להוסיף, דבעינן תרוייהו, אלא הב קאמר שמעון או לוי ע"ש. והגה מהמחמ"ר"ש כרבי יונת ס"ל דקי"ל כוותיה, ולכן בנידון זה דתלמודא דקאמר עו שחטעמי לר"י ולר"ש, לסברת רבי יונתן או או קאמר וכיון דטעם רבי יהודה הותר הגדר, ולכן לא ראה ר"י לטעום, אך הוה חכמים צביהמ"ד דהוה ס"ל כרבי יאשיהו ורלו שיטעום גם הוא כדי לקיים סברה זו דרבי יאשיהו ולכן אמר להם ימותו כל בני אלמנה, ושמעון לא יזון ממקומו, ר"ל ממקום סברתו דאנא ס"ל בעלמא כרבי יונתן וא"ו לחלק, ועוד אפילו אם הדין כרבי יאשיהו, אין חני עושה טעימה להחיר הגדר, כדי שלא יהא רגיל למנדר :

שם, ההוא בר בבזל דסליק לארעא דישראל. י"ל למה הולך תלמודא להודיענו שהיה בר בבזל, לימא ההוא דסליק לארעא דישראל, או לימא ההוא דכתיב אמתא. ונ"ל בס"ד, דאמרו בגמרא ע"פ ונתן לך לב רגו, ההוא בבזל כתיב, נמצא הכעס מלוי באגשי בבזל יותר, ובא ללמדך רבותא, דאע"ג שזה הוא מצבל, ויש לו לב רגו מלך קללות התוכחה, עכ"ו סבל הפתאות של אשתו ולא רגו : **שם**, למחר אל"ל בשלי גרויאל, בשילה גרויאל. קשא למה בזה לא אמר רתח, ובראשונה אמר רתח עליה. ונ"ל בס"ד בשלה לו תימן עדשין, וכשאר רעב, לכן רתח עליה, אך בראת בשלה הרבה, והוא אכל ושבע, ורק הרצוי הלך לאיבוד, הו' חילקו לעניים, ולא נגעה פתיאות שלה לעלמו ולבשרו, וכן בשאר דברים, לכן לא רתח אפילו כל דהוא : **שם**, סברת יתהון על רישיה. נראה מן השמים נתגלגל דבר זה, להודיע לאותו לדיק מקדם קדמתא, את דבר הקשה המעוהר לבא עליו מן הורדום שניקר את עיניו, **שהם**

דף ס"ו ע"ב: המלבישכם שני עם עדנים. [שמאל צ', א' כ"ד]. פי' עדנים הם ישראל קדושים עדן העליון, וע"י העושר והכבוד שהחילם שאלו במלכו, נראה שגורם להם לחטוא ולזעזעו צעשרם, והיינו שני חטאים כשנים עם העדנים, אך להשמר מזה, העלה עדי זהב על לבוש השני שלהם, שהרצין חורה ומלות בישראל שנקרא עדי זהב על לבוש השני. וכן נראה דר' ישמעאל אחר שיפה האשה צנוי, חשש שמעתה תחגדר על צעלה כעוצדא דחנה צפרקי דחסידי [תענית כ"ג סע"ב], שמפני כן אמר תחזור חנה לשחרוריתה, אבל ר' ישמעאל צעוד שהי' מיפה אותה צנוי, לזה לבני ציתו ללמדך דרך מוסר ותצונות, ותהי' נאה צמטיה ג"כ, ע"כ יולדק עליו ג"כ האי קרא המלבישכם שני כנ"ל.

שני בנים כבבא בן בוטא. עיין בכריתות פרק ספק אכל [כ"ה ע"א] דבבא בן בוטא הי' מיייתי אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יו"כ ואמר המעון הזה חילו היו מניחין לי הייתי מציא, אלא שלא הניחו אותי חצירי ואמרו לי המתן עד שתכנס לבית הספק. וצדושי כתבתי צו"ה וצו"ת להעתיק כאן מה ששייך מזה לכאן.

אשם הוא אשם אשם דה. בכריתות דף כ"ה ע"א איתא במתניתין אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יו"כ יום אחד, אמר המעון הזה חילו היו מניחין לי הייתי מציא, אלא אומרים לי המתן עד שתכנס לבית הספק. יש לפרש מה שאמרו עד שתכנס לבית הספק, ע"פ מה שפירשתי צדושי אחר"י מ"ט הי' רוצה להביא גם אחר יו"כ, ומה לשון המעון הזה. י"ל כן, דברפ"ק דב"ב [ג' ע"ב] איתא שהרג הורדוס לחכמים ולא השאיר רק בבא בן בוטא, ויהיב ליה עלה שיצנה צהמ"ק שהוא אורו של עולם לכפר על מה שכבד אורו של עולם בצריגת החכמים, ופרוץ הש"ס [ד' ע"א] היכי יהיב עלה להורדוס הא דניאל נענש על דיביב עלה לנצודנר שיתן לדקה, ותירין הש"ס שאני צהמ"ק דאי לא מלכא לא מתבניא, וא"כ שאני עבד דמחייב צמלות עכ"פ. והנראה לע"ד לתירין הראשון דעבד כגוי, א"כ חטא בבא אלא דמלות צנין צהמ"ק רבה היא ואי לא מלכא לא מתבניא, וה"ל כמתענה צצנת שהיא מלוכה גדולה ומ"מ חזרים ונפרעים ממנו עונש עונש שבת ולריך למיתב תענית לתעניתו(י), הי"נ דכוותי. נמצא לפ"ז בכל יום ויום ע"י הקרבת הקרבנות הוסיף זכות להורדוס, וכל תוספת זכות להורדוס הוא תוספת עונש לבבא בן בוטא, ומכ"ש ציה"כ שזכות הורדוס רבה ע"י כפרתן של ישראל, ולעומת זה יתרבה עונש בבא בן בוטא, ע"כ ציוס א' אחר יו"כ אמר המעון הזה, רוצה לומר צמה שחטאתי צמעון הזה משום כן אני רוצה להביא אשם תלוי היום, אלא

צרייתא המודר לחצירו שחצירו משביע לחועלתו, זה הוא דאורייתא ממש ולדקי', וירושלמי מייירי ממדיר הנאה מחצירו, זה הוא מדרבנן משום חשד וצו"ה, ופסק מפני חשד כריב"ל צמקוס ר' יוחנן, עיין צפנים צרמז"ס ותראה כי כן הוא. והראב"ד כתב אפילו צדיעצד חינו מותר, והא דפרוץ [צגיטין ל"ה ע"ב] וליחוש וכו', היינו משום דאין תועלת ליתומים מתירין אפילו שלא צפניהם, ול"ל א"כ הי' מדירין קונם מזונות אם לא אחזיר מותר ממונס צדידי, מ"מ יחושו היתומים שתאכל מזונות ותאמר מחר אחזיר, ויש מחר אחר זמן, וצין כך אכלה זחי דיתמי. אבל הא קשי' לימא אם נהייתי מכחצתי קונם מזונות שלא צרשות יתומים, נמצא תיעול רשות מיתומים תאכל צהיתר, והיתומים לא יתנו הרשות בלא רצוי כסף, נמצא יש תועלת ליתומים וממילא חנה יכולה להתיר שלא צפניהם, וא"כ מאי מקשה וליחוש דלמא אלא וכו' ול"ע"א).

תוס' ד"ה אמרו. דעת התוס' לדבר מלוכה מתירים, וראייתם מלדקי' שהי' בהיתר מלוכה להלילו מלערו וחליו. אמנם כל הראשונים הקשו עליהם חיו מה עלתה צו וצנסהדרין המתירים. וכ"כ צע"ז דין רכ"ח סק"ג. ולכאורה יש להלין צעד התוס' עפ"י מ"ש צתשו' מיימוני שצסוף ספר הפללה וצמרדכי פ"ג דצצעות סי' תשנ"ז דחמירא תקיעת קף משום דהוה ככריתות צרית וראייתו מלדקי' שהאשימו צקרא [יחזקאל י"ז י"ח] שצחה אלה להפר צרית והנה נתן ידו כל אלה עשה לא ימלע ע"ש, והנה ס"ל לצעלי תוס' דעונש לדקי' וסנהדרין הי' מפני שהי' נתינת יד אלא השצועה דחמירא עוצא, ונהי דבלי ספק שגם צזה מועיל היתר דלא יהי' אלא צרית ממש אחז"ל [שצצעות כ"ט ע"א] דמרע"ה חמר ע"ד המקום כי היכי דלא ליהוי הפרה לשצועתי, והתם לעצרך צצרית כתיב [דצרים כ"ט י"א], ואפ"ה הוה לי' הפרה, מ"מ חמירא עוצא משו"ה נענשו לדקי' וסנהדרין, אבל לולא זאת לא הי' עונש, ואם כן הוכיחו תוס' דעכ"פ בלא נתינת יד מתירין לדבר מלוכה דאלת"ה צמה עעו סנהדרין שהתירו לו, אע"כ צעלמא מועיליא*).

דף ס"ה ע"ב: והקתני שער ראשו ושער ראשו ממלטי הוא. נתקשה מכ"ת [הרב השואל] לדברי [פי'] הרא"ש שער ראש משועבד לצע"ח משום דעומד לחלוש כחלוש דמי. ותמה מעלתו הא חמירין צגיטין ל"ט ע"א שער אשצוהי אשצנת. תמיה על חכמתו, הכא צצע"ח לא סמיך דעתו, דהלוה שרולכה להצריח נכסיו ממנו יגוז שעריו ויפסיד השצנה כדי שלא יפסיד הקרן ע"י גצית המלוכה, ודצרים אלו מצוארים צש"ך ח"מ סי' ז"ה סק"ע ד"ה וכן מוכח דעת צעל המאור וכו', יע"ש ופשוטי"ב).

יא) חיי גיטין ל"ה ע"ב ד"ה נחזור.

יא) * שו"ת יו"ד סי' רכ"ז ד"ה זה.

יב) שו"ת אה"ע ח"ב ססי' קכ"ד (השני).

יג) גרפס בתומ"ק ויקרא, ו' ד' ד"ה אשם.

יד) עיי' דרשות ח"ב, ש"מ ד' ד"ה ועד"ו י"ל. ועיי' חיי ב"ב ד' ע"א ד"ה ואיבעית אימא.

טו) ארו"ח סי' רפ"ח ס"ד.

שלא הניחוכו חזריו ואמרו המתן עד שתכנס לבית הספק
דייקא, צצית שיכי' צו רק ספק חטא, אבל צצית הזה יש לך צו
צודאי חטא ואין אשם תלוי מכפר על הודאות.
ובזה י"ל מה דאיתא בשמעתין דהכוא גברא דאמר לאתתי'
אייתי לי תרין צוליני, אייתי ליה תרין שרגי, א"ל תצר
יתכון על רישא דצצא, הוה יתיב צצא בן צועא אפתחא ודן
דינא, תצרה יתכון ארישא דצצא בן צועא ולאמרה בן ציוני
צעלי, א"ל את עשית רגון צעליך המקום יוליא ממך שני צנים
כצצא בן צועא. וצ"ע וכי מותרת אשה לצזות חכמים לעשות
רגון צעלה, והיא וצעלה חייבים בכבוד חכמים.
אבל האמת נראה שהיו מאשימים לצצא על שהשיא ענה
להורדום לצנות הצהמ"ק, וראה פלא כי כתיב [ישעי' צ'
ג', מיכה ד' צ'] מליון תלח תורה ודבר ה' מירושלים, וצעו"ה
מיום שנצנה צית שני ע"י רשיון כורש נסתמה הנצואה (כי חגי
זכריה מלאכי נצלו בסוף גלות צבל והאריכו עוד ימים צתחלת

צנין צית שני) ט"ו, ומיום שנצנה צנין המפואר ע"י הורדום
העצד אז נחלקו צ"ש וצ"ה ונעשה תורה כאלפים תורות צעו"ה,
והכל מפני שהיה יד עכו"ם צחמלע. נמלא גרם צצא לכצוי צ'
המאורות, נר תורה ונר עצודה, והי' סבור צצא שמשום בן לוח
הצעל לשצור צ' נרות על ראשו, לצצותו על זה צצתי נרות שהוא
כצב צ' נרות של עולם.
וגראה אי הי' נשאר עוד חכם אחד שיכי' לו לצצא לקצוע
ישיבה עמו ולשאת ולתת צהלכה עמו לא הוה יהיב
ענה להורדום, אך צאשר לא השאיר כ"א אותו לצדו, ומ"ש
חוס' ריש צ"צ [ג' סע"צ] דגם צני צתירה נשאר, הם לא היו
נחשבים צערכו לכלום, חזי דשכתו ולא ידעו אי פסח דוחה צצת
[פסחים ס"ו ע"א], נמלא לא היה לא תורה ולא עצודה, ע"כ
נכנס לתגר הזה, אבל אי היה עוד אחד כמותו, לא הוה יהיב
ענה, וזה שאמר שני צנים כצצא ילאו ממך, ואי יהיו שנים
כצצא, תו לא נלערך לענה נצירה שהורדום יצנה הצהמ"ק.

אודך ה' אלהי אשר שם עלינו לטובה עין. בפרק (הגודר מן היין) [פותחין].
הוא יחכימנו בתורת משה מורשה. בפרק נערה המאורשה.

פרק עשירי

דף ס"ו ע"ב: [נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין
נדריה]. עיין תוס' יומא ג"ז סוף
ע"ב העלו מש"ם מנחות [ג"א ע"א] היכי דכתיב וי"ו כמאן
דכתיב יחדיו דמו, ודוקא צאציו ואמו קילל לא מהני וי"ו
מעט דפירש"י שלפנינו צמנחות שם [ד"ה הואיל], וכן גבי
מדס הפר ומדס השעיר מעטם שכתבו חוס' ציומא שם. וצ"ל
ג"כ צשור וצחמור הו"ל למכתב וחמור צלח צית וצחמור, אבל
צעלמא כל וי"ו כמאן דכתיב יחדיו דמו. ומח קשה לכאורה
דצרי תשובה הרשב"א שפסק צש"ע י"ד סי' רכ"ח סעיף מ',
והתם הלא אמר צלי רשות ראובן ושמעון צויו, וה"ל כמו
יחדיו וצ"ע לכאורה. גם הט"ז האריך שם [סקמ"ט] להקשות
צנדריס הלך אחר לשון צני אדם, מיהו מה שהקשה מוה' הכה
כל צבור [שמות י"ב צ"ע] הוא וצית דינו, לק"מ, התם צמספר
מעשה שכבר עבר, לא שייך לומר כמסופק הוא או צ"ד, דמה
שהי' כבר הוא, אבל צעתיד לצוא י"ל לעולם או ה' או ה'.
ועיין תשובה על כל דצריו צתשו' חכם צבי סי' ד', ועיין ש"ע
ח"מ סי' רמ"א סעיף ה'.

נחזור להג"ל דנ"ל ליישב צעה"י דקושיא מחורלת צירך
צרתה, צודאי צלשון תורה הוה וי"ו כמו יחדיו, אך
צלשון צ"ה ס"ל לרשב"א הוה אפילו צויו"ו כמו או, ונפקא לי'
ממתניתין דשמעתין, דמסקינן דסד"א אצ"י וצעלה או אצ"י או

צעלה, ש"מ דמשמעו אינשי הכי, וזה ראי' צרורה להרשב"א.
שוב י"ל דיש צוה פלוגתא דפוסקים פ"ב דצבורים [מ"א]
הכותב חיתו וצחמתו לצנו, עיין פי' הר"מ וצה"ה פי' הר"ש
שם, וכן עיין צוה צפי' הר"ן לעיל י"ח ע"ב [ד"ה לא הקדיש],
ודלא כפירש"י והרא"ש שם ע"י ש"א.
דף ס"ח ע"א: ר"ן ד"ה צומר שהבעל וכו'. כל השיך
לפלוגת הרמב"ם והפוסקים
דהפרת האב אפילו צנדריס שאין צהם עינוי ולא צינו לצונה
דמייתי הר"ן ר"פ נערה, כצצתי צאורך לקמן ר"פ ואלו נדריס
[ע"ע ע"א (קל"ע א') מד"ה ואלו נדריס] ע"ש הי"ב.
דף ע"ב ע"ב: ושמע אישה דוקא הוא או לאו דוקא.
כתב הרשב"א דלמא ושמע
אורחא דמילתא נקט. ולולי דמסתפינא הייתי אומר צאשר
דל"ע מ"ע נקיט ספיקא צהפרה צלא שמיעה ולא נקיט
ספיקא צהקמה צלא שמיעה. וזה דתן לקמן ע"ה ע"א
האומר לאשתו כל הנדריס וכו' יהיו קיימין לא אמר כלום,
היינו אפילו אמר לכי שמענא, אבל צלא שמיעה אפשר דלא
מהני הקמה אפילו לנדריס שכבר נדר, ומדלא מספקא ליה
הכי, ועוד דמייתי קרא דכתיב גבי ארום ושמע ולא מייתי

ר"פ אותו ואת בנו, משנת תקצ"א.
טו) ע"י סנהדרין י"א ע"א.

היינו אחרונ כדמתרנס אונקלוס דר אחרונ פרי עץ הדב
הוא לכל חסידיו שהוא הלך שלום ככיל :

דרשות לפני ימי הסליחות

בעזרי' מה שחנני השי"ת דרוש לחנוך בהב"נ
הדרשה במחזן צוקערמאנאל פ"ק פ"ב יום ש"ק
נצבים וילך תג"ע"ג לפ"ק. *

ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו והבדלנו מן התועים
ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בחוכמו
וכו'. י"ל ע"ד מ"ש החכם ר"ח אשכנזי צ"ח האגדה ואלו
לא הוליד הקב"ה את אבותינו ממזרים הרי אלו זכינו
וזכי בנינו משועבדים וכו' שרלונו לומר שהרי הי יכולת
לתת בלב פרעה להולידם אלא דא"כ היינו משועבדים
לסודות לפרעה כל ימינו על אדמתנו ע"ש. ואני אוסיף
תכל"ך דא"כ הי זכות גדול לפרעה כמתן תורה שהוא הי
שליח לעבד את אלקים על הכר הזה וכל ימי ישראל
שישמרו תורה ומצוות יוסיפו זכות לאו"ה והז"ל אסרו ליקח
לקח מהם משום דכתיב כיצוס קלירה תשכרנה [כ"ב י:]
ע"כ הולידו משם ביד חזקה שלא יהי להם שום זכות
ואחיהו נמית. ועל זה הגהנו מברכים שבראנו לכבודו
והבדלנו תהלה מן התועים במזרים. והא"כ נתן לנו תורת
אמת שלא יתערב זר בשמחת ישראל עם תורתם.

ועד"ן י"ל לפרש מוזמר שיר הנוכח הבית לדוד ארומתך
הי כי דילתני ולא שמחת אויבי לי [תהלי' ל].
שיל"ך שהיה לו לומר מוזמר שיר לדוד על חנוכה הבית.
ועוד מה ענין ולא שמחת אויבי לי לחנוכה הבית, ודרש
חז"ל [רש"י כהן] על אויבי דוד ידוע. גם מה ענין שועתי
אליך ותרפאני וחיתני מירדני בור. אבל הענין ככיל כי
בע"ה חורבנות צי מקדשות הי על שהי יד בני נכר
צנינים ע"כ כל שהוסיפו עבודה בבהמ"ק הוסיפו כח
לאו"ה, וביח שרי נבנה צרשון כורש וכמזון שכנסה אסתר
מבית המן ושוב נבנה ע"י הורדס ענד אדומי, וע"י בן
שלטו בו זרים, ובית ראשון על ידי שחטא שלמה בכת
פרעה לא עלר כה לכותו מבלי סיועת חירס מלך נור.
וע"י שלטו בו זרים לבסוף, וע"י כתיב [ירמ"י ל"ב] כי
על אפי ועל חנתי היתה העיר הזאת מיום בנינה. אמנם
דהמפ"ה כל הכותו שטפה לבהמ"ק השתדל מאד שלא
יהיה יד נוי באמצע כלל ע"כ לא רצה לקבל מארונה היבועי
המורגים והבקר ואמר לא אעלה לאלקי עולת חנם [סוף
ש"ב] הכל מטעם כה"ל וכיון שכן עלתה בידו אחר מוזמר
שיר כפול הי על חנוכה הבית צע"ס ועוד על שהיה לרוד
לבד מבלי סיועת נוי. ואמר ארומתך הי כי דילתני הבדלתני
מהתועים שלא יהי חלקם עמנו ולא שמחת אויבי לי שלא
יתערב זר בשמחתנו, הי אלקי שועתי אליך ותרפאני כי

אלו הי לנו חלק צנינו אז בכל התפלות שהי מתפללי
וכל העבודות הי מוסיפים זכות וכה להם חיה מהלה
ומכה לישראל דכתיב וחסד לאומים חטאת לישראל. אבל
עכשיו שועתי אליך ותרפאני וכן חיתני מן אותם או"ה
היורדים בור.

כן עלינו לשבח לאדון הכל ית"ש אשר עד כה עזרנו
במקום אשר היינו עד עכשיו מנמאות שנים נחויים
תחת יד נוי והשכרנו ממנו חדר להתפלל בו. הולידנו הי
עתה לחירות חיתנו לבנות משל ישראל לגמרי בלי שום
תפיסת יד נכרי הי בדר יתנו ואין עמו אל נכר, על כן
נקום שיהי זה בנין עדי עד יבא שילה ותכנה ותכונן הר
בית הי בראש ההרים ופמידים בתי כנסיות ובתי מדרשות
שנח"ל שיקבעו בא"י.

ועד"ן י"ל ליישג מקרא קודש צ"ח השבוע דכתיב
והפי"ך והרנ"ך מאבותיך ונתן ה"ה את כל
האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך ומסיים
כי ישוב הי לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבותיך. וקשיא
קובא דמתחיל להפי"ך ולהרנ"ך יותר מאבותינו ומסיים כי
יש"ש עלינו כאשר שש על אבותינו א"כ מה מעליותא יותר
מאבותינו. אבל הענין דכתיב והי כאשר שש הי להפי"ך
אתכם כן יש"ש להאביד ונוי ופריך הש"ס מי אהי הקב"ה
במפלתן של רשעים ומשני הוא חינו שש אבל אחרים מש"ש
דיקא נמי דכתיב יש"ש ולא כתיב יש"ש [מגילה י:]. והפי"ך
לפי"ך לפי הנ"ל באותה שעה שהי הקב"ה שש עמנו צע"ס
בנין בבהמ"ק שהוא יום חתונתו ושמחת לבו, באותה שעה
ממש היה מש"ש גם לאו"ה שהרי חירס בנאו וכוורש והורדס
וזה היה גרמא להאביד לבסוף, וע"כ אמר צנין השלישי
המקווה בבי"ה לא יהי ידס של בני נכר במעלה הזה כלל,
ועל זה אמר והפי"ך והרנ"ך מאבותיך וע"י יבואו עליהם
כל האלות כי לא יהיה להם מזבח כפרה בבית המקדש
כלל ויציוש קלירה תשכרנה. ואמר כי ישוב הי לשוש עליך
לטוב צנין ירושלים הנקרא טוב כמשאחז"ל על פסוק הבר
הטוב הזה, כאשר שש על אבותיך במתן תורה שלא
נתערב זר בשמחתנו כלל.

ועד"ן י"ל מתני' במס' כריתות בהל"ה שאלו עוסקים
בישיבתנו כעת. אמרו עליו על ברא בן בוטא
שהי מדבך אשם תלוי בכל יום חוץ מאלו ית"כ יום אחד
אמר ברא בן בוטא המעון הזה אלו הי מניחים אותי
הייתי מקריב אלא שאמרו לי המתן עד שתכנס לבית
הספק. וי"ל ברא בן בוטא לטעמי' ולא לחנם דקדק בלשון
הזה המעון הזה, דהנה צ"ס דכ"ב סריך על ברא בן
בוטא הא"ך יהיב ענה להורדס למכני צי מקדשא ה"ה דני"א
נענש על שנתן ענה לנין ליתן לקח ומשני צי ת"י אז
שאני בהמ"ק דחי לאו מלכא לא מתכני, ואב"ה שאני
עבד דאחיז במלות הוא ומותר ליתן לו ענה. והנה יש
נפקותא צין צי התי' לשינוי קמא חיסורא מיהת איתא לא
דצנין בהמ"ק דוחה וי"ל כמתענה בשבת דחזרי' ונפרעי'
ממנו עונג שבת ולריך כפרה. וה"ה הוה ס"ל לברא בן
בוטא דע"כ חטא קלת ולריך כפרה וע"כ בכל יום
שמקריבים בהמ"ק מתוסף זכות להורדס וכל שמוסיפים
לו זכות יש קלת עונש לברא וא"כ לפי סברתו שמקריבים
אשם תלוי על כל שום חטא בעולם ואפי' במזיד ע"ש
הסוגי' בש"ס א"כ הי מקריב בכל יום ומכש"כ שהיה
ראוי להקריב אחר ית"כ שהרי יה"כ כפרתו מרובה וזכות
הורדס עלום ועונשו של ברא מרובה ולריך כפרה עפי'
אבל הכמים דאמרו לו סבירא ל"י כתי' השני שצ"ס דעבד

(* המחזן צוקערמאנאל בעיבורה של עיר פ"ב, היה במ
קדלה קטנה לעצמה [ההקדה במחזן צוקערמאנאל מוזר סוף בשו"ת
ח"ס חזרי' ב"ש ד"ד]. ומשנת תקע"ג ואילך אחיו שבנו הבית הנבנה,
דרש סוף דהמ"ד בשבת לפני מליחות בבהב"נ צוקערמאנאל הני"ל.
תלמודו ה"ה ה' ביביל פלוש ז"ל בספרו לקו"ה חב"ד ביח בריש חלק
שלישי בתוכו שבישבת לפני ר"ה דרש ש"ב, ודרש גם בשמעתתא
בהג"ה שהבין לזה. והנה לא דוק בשבת שלפני ר"ה כי כמה דרשות
הבאים מה שדרשם צ"י כי תבוא, כי אם לפני מליחות דרש תמיד
שם במזון, והמצא בדרשות צוקערמאנאל הבאים מאחרים ע"ד דרוש
דבר בערו מענין שמעתתא שדרש רבנו אה, כמו שרשמתי בס"ד
בסקנא. ולפעמים דרש ב"ן גם ביום, כ"ה אל"ל, כאשר תראה לקמן
א"ה, וזה הוזכר רבנו מבריתא העולם [שהי] כ"ה אל"ל כ"ש הר"ן
בי"ב הפיקתא בב"י ר"ה דף ש"ז ע"א].

ח'ת"ם ררוש לחנוך בהכ"נ זיקוקאמאטל פ' נזבים דקע"נ פ"ק סופר ש"מא

אח הוא במלות ואין שום פון אשר הטא כבא ע"כ לא הירחוקו, ע"כ אמר המעון הזה ר"ל כמה שחטאתי במעון הזה:

אכתוב קלת לקוטי שמעתתא.

בר"פ בני העיר הקשה כתי"א אחאי לא חשיב קדושת בהמ"ד דהא למאי דקיי"ל כריב"ל דמבי כנישתא לבי רבנן שפיר דמי ה"ל למתני מכרו בהכי לוקחין בהמ"ד. והנה לכאורא י"ל דכשי"ס אמרינן דהא דבני עיר שמכרו בהכי אין רשאים לשנות היינו כשלא מכרו ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר פ"ש ופסק רמב"ם דוקא בהכי אבל ס"ת שקדושתו חמורה אפי' זמ"ה אין יכולים למכרו, ואמנם רא"ש ומרדכי פליגי וס"ל ה"ה ס"ת ואסברא ל"י במדרכי דארבעה ס"ת אחיא במכ"ש מבהכ"נ דהרי בהכ"נ י"א מקדושתו א"ל הלוקה ואפי"ה מותר ע"י זמ"ה מכשי"ס ס"ת שנשאר בקדושתו א"ל הלוקה פשיטא שיכולים זמ"ה למכרו וה"ה יחיד בש"ל. ולפ"ד לפ"ן בהמ"ד אליבא דכ"ע אסור למכרו אפי' בזמ"ה דמבהכ"נ ליכא למילף קולא לבהמ"ד דחמיר מני' והכא לא שייך סברת המדרכי דהא גס בהמ"ד אינו נשאר בקדושתו א"ל הלוקה כמו בית הכנסת וא"כ אפי' זמ"ה אין יכולים למכרו. והא"ש דלא חשיב ל"י במתני' משום דכל מה דמשכב במתני' הכל כחדא מחתא מחחיכו דבני העיר אין משני' אבל זמ"ה משני' משא"כ בהמ"ד וא"ש וק"ל.

ובזה ייחא לי דכירושלמי סוף מסי' בכורים מבוחר דס"ל לרשב"ג דמוכרים ס"ת אפי' לכדי חייו של אדם וכן מפרש ר' יוחנן התם והרמב"ם לא פסק כן ותמסו עליו. ולפי ה"ל י"ל ר"י לסעמי' דס"ל בהכ"נ עדיף מבהמ"ד וליחא למ"ש לעיל, אבל למאי דקיי"ל כריב"ל דבהמ"ד עדיף מבהכ"נ ואמר"י דמתני' סמוך עלמה שיה"י קדושתו כס"ת והוכחנו כ"ל והיינו אי אין מוכרים ס"ת אלא ללמוד תורה, אבל אי אמרת דמוכרין כדי חייו לא מוכח במתני' מידי והדרא קו' ה"ל לדוכתא וע"כ מתני' דלא כרשב"ג וא"ש פסק הרמב"ם. ולפינו יבואר דרשב"ג לסעמיה דמיקל בקדושת ס"ת.

יעוין בניסין ס' ע"א סוגיא כותבים מגלה לתינוק.

דור"ך פסק כותבים מגילה לתינוק והקשה הרא"ש הא מסתמא הלכה כתי"ק גבי ר' יהודה תורה חתומה נתנה. ועוד דל"י יהודה נמי דמגלה נתנה, מ"מ הא פשיט רבא דאין כותבין כיון דאדבק אדבק ותי' הרא"ש דס"ל להר"ף ז"ל כיון דחזינן דכותבין חומשים חומשים אפי"ג דאדבק ה"ה מגלות מגלות. והר"ב כתי"ד [ס"י רפ"ג] תמה הלא רבא בעלמו נמי ס"ל כותבים שהרי מיהת חומשים ואפי"ה פשיט רבא דאין כותבים מגלה לתינוק ועכ"ל דחומש שאני דספר כפי"ע הוא ע"ש. — והנלפס"ד ליישב הא דפסק רי"ף כ"י יהודה כנוקס ח"ק דס"ל דאין כותבין מגלה, משום דלרי"ך חקירת חכס מה"ת לאסור כתיבת מגלה מגלה אפי' ייחא חתומה נתנה מאין הרגלים לאסור מגלות מגלות. וי"ל עפ"י מ"ש הר"ב ב"ח"ה ס"י מ"ט דמשו"ה מסיק לקמן מקרא דברים שכחבז אי אחא רש"י לאומרם כפי"ע משום דכמה דברים מידרשי' מהסרות ויתרות וא"ס קורא ע"פ מפסדת ל"י להכי דרשא ע"ש וא"כ ה"ה כמה דברים מידרשי' מסמוכים אפי' למאן דלא דריש מסמוכים מ"מ היכי דמוכח ומופנה דריש, ומי בקי למימר הכא מוכח והכא לא מוכח ע"כ לרי"ך להניח התורה חתומה כמות שהיא כל פרשה סמוכה א"ל חזרתה כ' כ"ל בטעם הדבר, וא"כ תינה למאן דדריש טעמא דקרא דרש נמי טעמא דכחבז לך הדברים האלה משום ה"ל וה"ה למגלות מגלות וכ"ל, אבל למה דפסק הרי"ף גבי לא יחבול בנגד אלמנה כמאן דלא דריש טעמא דקרא א"כ לית לן למדרש טעמא דדברים שכחבז וכו', כ"ל וממילא לית לן למיסר ליכחבז מגלה לתינוק היכי דאיכא עכ"פ בטול תורה ועת לעשות וא"ש. [פ"י ח"ס בח"י עמ"ס גיטין שם ד"ה כתבתי וכו'].

א"נ י"ל עפ"י דאמר"י ריש פסחים ונכתוב ברישא דהדש הראשון והדר נכתוב דהדש השני אר"פ זאת אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה ובספרי אי משום שאין רואה להתחיל ספר בנותן כל ישראל ע"ש בתוס' [עמוס] קדושין [ל"ז]: ורמב"ן בתורה כתב שאפי' למ"ד שלא לטונו במדבר לעשות פסח מ"מ הוה גנותן שגרמו היחוד כ"כ בחטאים ע"ש וקשה לר"פ מ"ט פליגי אספרי וכי ס"ל יש להתחיל ספר בנותן בחמ"י והלא כתוב פתח דבריך יחיר. ועוד וכי יחלוק על ברייתא דספרי. וי"ל דתליא בפלוגתא דתנאי רבי ורשב"ג בשבת פ' כל כתבי דרבי ה"ל שבעה ספרים הם ויהי בנסוב הוא ספר כפי"ע והכי קיי"ל לענין הללה מפני הדליקה בשיש בו ללקט פ"ה אותיות וא"כ לרבי הרי קמן דמתחיל ספר במתאוננים אפי"ה שהוא גנותן ש"מ שאינו ספר כפי"ע ומשו"ה אמר ר"פ זאת אומרת וכו' וגם הרי"ף יפה הוכיח כי היכי דהלכה רווחת דכותבים חומשים חומשים

אד לרפת הרמב"ם נשאר הקו'. וי"ל לפמ"ש עוד בטורי' אגן להרמב"ם דמפרש במתני' ספרים דתנן היינו חומשי' מ"ס לא הזכיר במתני' נביאים וכתובים מה דינם ותי' דס"ל דהיינו בכלל מטפחה דמתני' דכללא הוא דתשמיש קדושה חמורה וקדושת הנוף קלה קדושתן טוב ומשו"ה מספחה שהם תשמיש קדושה חמורה דהיינו ס"ת ונביאים וכתובים שקדושתן קדושת הנוף קלה שוים הם אלו דבריו ז"ל וא"כ מה"ט מיתרלא נמי קו' זו דלא מייתי במתני' קדושת בהמ"ד משום דפשוט דומה לס"ת דהרי בהמ"ד הוא תשמיש לת"ת שקדושתו חמורה מס"ת שהרי מוכרים ס"ת ללמוד תורה הרי בהמ"ד תשמיש לקדושה חמורה טוב ע"ס ס"ת שהוא קדושה קלה נגד תלמוד תורה וא"ש.

א"ל דלכא"ו קשה היא גופה היכא רמיזא במתניתין דמוכרים ס"ת ללמוד תורה. וי"ל דזה מוכרח דעכ"פ מוכרים ס"ת לקדושה החמורה ממנו דהר"ן הקשה דיוקי' דמתני' אהדדי דמדיוקא דרישא משמע דשום בשום אסור דוקא מפלין ובסיפא משמע מורידין הוא דלא הא שום בשום שפיר דמי וכדדיוק ה"ס כחמת. ותי' הר"ן דלמאי דקיי"ל מפלין דוקא ושום בשום אסור קמ"ל בסיפא מכרו ס"ת לא יקנו ספרים הא ס"ת קונה דממכרו ממכר ולא ניחא הו"ל והמקח נעשה באיסור יתבטל לגמרי קמ"ל דלא ע"ש ורי"ך להבין הא באמת קיי"ל מקח הנעשה באיסור בטל משום דכל מה דאמר רחמנא לית אע"ל"מ עש"ט ח"מ ס"י ר"ת. וי"ל כמ"ש סמ"ע שם לחלק דמקח שהאיסור בעלמא ותי"א א"ל באיסור בזה אמרינן דבטל משא"כ מוכר בשבת שאפשר לקיים המקח בלא איסור כגון שמוכר ביום חול בזה אי עביד מהני ע"ש וה"י דכותה הא עכ"פ מלינו מכר בס"ת ללמוד תורה ולישא אשה וה"י דזה מכרו שלא לאורך ה"ל מ"מ מקחו מקח, נמלא מוכח ממתניתין עכ"פ דיש מליאות למכור ס"ת בהיתר והיינו ע"כ ללמוד תורה או אפי' לישא אשה ותכשי"כ ללמוד תורה דודאי חמיר מלישא אשה וא"כ מוכח דללמוד תורה חמיר מס"ת ומ"ט לא חשיב בהמ"ד במתני' מטעם ה"ל.